

НОВИЙ ДІАЛОГ З ДАВНЬОЮ КАЗКОЮ

Добірка завдань з розвитку критичного мислення на уроках літературного читання

Наталія ВЕНГРИН, тренер НУШ,
голова РМО вчителів початкових класів,
учитель початкових класів, СЗШ № 96, м. Львів

Робота над твором нерідко зводиться до прочитання, переказу та відповідей на запитання. Розширити інструментарій педагога, скориставшись технологіями й методами розвитку критичного мислення, пропонує автор публікації.

Ознайомившись із завданнями, розробленими до української народної казки “Мудра дівчина”, ви можете створити аналогічні до інших літературних творів.

Метод “Входження в картину”

Педагог демонструє учням ілюстрацію до казки “Мудра дівчина” і завдяки низці запитань ніби занурює їх у зображені події.

— Що відбувається на картині? Пофантазуйте, які події могли б відбуватися...

Діти розглядають зображене на картині. Вчитель дає змогу кожній дитині висловити своє бачення, може прокоментувати його, але так, щоб не змінити думку дитини. Він вислуховує відповіді дітей, стверджує кожну відповідь, при потребі спрямовує учнів у роботі.

Орієнтовний зміст запитань

- Про що саме картина?
- Чому ти так думаєш? Розкажи.
- Як би ви назвали картину?
- Чому саме так?
- Як художник зобразив це в картині?
- Який настрій вона викликає?
- Що хотів сказати своєю картиною художник?
- Які деталі він виділив, щоб саме це ми побачили в картині?
- До якого твору ця ілюстрація? Чи можна вгадати, про яку казку буде йти мова?

Після обговорення вчитель або хтось із учнів називає казку. Педагог має поцікавитися, чи хтось уже знайомий з її змістом.

Вправа

“Кероване читання з передбаченням”

Учитель запитує дітей, чи можуть вони за назвою твору зробити припущення, про що в ньому йтиметься. Учні об’єднуються в пари чи групи й після обговорення висловлюють свої припущення.

Текст читають, роблячи зупинки на найбільш цікавих місцях. Таким чином виникає ситуація очікування. Діти у групах знову роблять передбачення того, що буде далі. Після читання кожної частини аналізують, чи відбулося те, чого очікували.

Метод “Оживлення”

Метод сприяє розвитку природної схильності дітей до фантазування. Вони вчаться швидко створювати уявні “живі” картини подій. Дитина ніби стає їх співучасником. Це може бути сценка за фрагментом тексту чи “копія” ілюстрації. Діти використовують відповідні предмети чи атрибути, аби максимально наблизитись до описаного у творі чи зображеного на ілюстрації. У казці про мудру дівчинку можна відтворити ілюстрацію до твору або уривок про те, як батько повернувся додому, тощо.

Метод

“Джингсоу” (“Мозаїка”)

Педагог поділяє текст твору на логічно завершені частини.

Учні об'єднуються в постійні групи за кількістю частин і детально опановують конкретний фрагмент тексту.

Кожен учень має якийсь маркер, наприклад кульку певного кольору, цеглинку LEGO чи картку з цифрою.

По завершенні роботи над частинами діти об'єднуються у нові групи відповідно до маркера. Таким чином до складу кожної групи потрапляють учні, які опановували різні фрагменти тексту. По черзі вони переповідають казку іншим членам, що дає змогу у стислий термін ознайомити всіх дітей зі змістом твору.

На завершальному етапі учні повертаються до своїх груп і обмінюються отриманою інформацією. Відбувається перевірка засвоєння змісту казки в цілому.

Метод “Взаємні запитання”

Роботу за цим методом можна організувати в групах чи парах. Текст казки педагог ділить на логічно завершені частини. Учні читають твір частинами і ставлять запитання одне одному, аби переконатися в правильному розумінні змісту.

Коли текст прочитано, педагог залучає до роботи всіх учнів. Гуртом обговорюють, що не зрозуміло, шукають відповіді, формулюють висновки.

Вправа “Віднови послідовність”

Діти працюють у групах. Педагог пропонує їм кілька речень з тексту, записаних непослідовно. Кожна група повинна відновити зміст казки, записавши речення у зошити або розташувавши картки із надрукованими на них реченнями у правильній послідовності.

У казці “Мудра дівчина” можна дати завдання, розташувати у правильній послідовності завдання пана та відповіді Марусі.

По завершенні роботи відбувається перевірка результатів.

Есе

Як метод формування критичного мислення доцільно використовувати написання есе — невеликого тексту в довільному стилі, де автор розкриває власні міркування щодо проблеми. Цей метод може бути ефективним під час рефлексії та актуалізації знань.

Етапи створення есе

- Збір інформації з проблеми.
- Аналіз інформації.
- Визначення власної точки зору.
- Викладання власної точки зору.

За казкою “Мудра дівчина” учням можна запропонувати написати есе з теми “Чи мав бідний брат повертати корову багатому?”.

Метод “Кубування”

Цей метод можна застосовувати з різною метою:

- за потреби розглянути питання під різним кутом зору;
- якщо треба широко розкрити зміст якогось питання;
- коли ведеться пошук шляхів розв'язання певної проблеми.

Під час роботи над казкою “Мудра дівчина” метод доцільно використати задля характеристики образів і глибшого розкриття змісту твору.

Ілюстрація до казки “Мудра дівчина”. Художник Інокентій Коршунов

БУДУЄМО НОВУ ШКОЛУ РАЗОМ

Журнал “Учитель початкової школи”

пропонує на допомогу педагогам
сучасні методичні матеріали

ЗАОЩАДЬТЕ до 10%

- 1 Заходьте на сайт upsh.com.ua
- 2 Оформлюйте онлайн-передплату на журнали “УПШ” та “Джміль”
- 3 Щомісяця гарантовано отримуйте надійну методичну підтримку!

ІНДЕКСИ для передплати на пошті

“УПШ”
Індекс 89869

+

“Джміль”
Індекс 40295

=

Комплект
Індекс 68604

ЗУСТРІЧАЙТЕ У 2019 РОЦІ

Спецвипуски, що представляють кращий досвід педагогів Львівської та Сумської областей (№ 2, № 9)

Тематичні номери:

- Унікальні місця України (№ 6)
- Емоції та почуття (№ 12)